

देया न वा महाभूमिः स्वत्वाद्राजा ददातु ताम् ।

पालनस्यैव राज्यत्वं न स्वं भूदीयते न सा ॥

यदा सार्वभौमो राजा विश्वजिति सर्वं ददाति । तदा गोपथराजमार्गजलाशयाद्यन्विता महाभूमिस्तेन दातव्या । कुतः भूमेस्तदीयधनत्वात् । राजा सर्वस्येष्टे ब्राह्मणवर्जमिति स्मृतेरिति प्राप्ते ब्रूमः । दुष्टशिक्षाशिष्टपरिपालनाभ्यां राज्ञ ईशित्वं स्मृत्यभिप्रेतमिति न राज्ञो भूमिर्धनम् । किन्तु तस्यां भूमौ स्वकर्मफलं भुञ्जानानां सर्वेषां प्राणिनां साधारणं धनम् । अतोऽसाधारणस्य भूखण्डस्य सत्यपि दाने महाभूमे-
दानं नास्ति । तत्रैवान्यच्चिन्तितम् ।

दानं केसरिणां नो वा विहितप्रतिषेधतः ।

विकल्पः पर्युदासोऽयं ये यजामहनीतितः ॥

न केसरिणो ददातीति विश्वजिति श्रूयते । तत्र सर्वस्व-
दानविधानात् केसरिदाननिषेधाच्चाश्वदानं विकल्पितमिति प्राप्ते ब्रूमः । नायं प्रतिषेधः । किन्तु पर्युदासः । तत्प्रकारश्च दशमाध्यायस्याष्टमपादे ये यजामहमन्तोदाहरणेन व्युत्पाद-
यिष्यते । ततस्तेन न्यायेनाश्वपर्युदासे सत्यश्वव्यतिरिक्तं सर्वस्वं देयमिति विधिनिषेधयोरेकवाक्यतालाभाऽस्ति । अश्वस्य पाक्षिकमपि दानम् । तत्रैवान्यच्चिन्तितम् ।

अर्जयित्वापि किं सर्वं देयं द्रव्यं यदस्ति तत् ।

सर्वोद्देशविधेराधो न प्राप्ते सर्वता विधेः ॥

पूर्वाक्ते सर्वस्वदाने सर्वमुद्दिश्य दानं विधीयते । तं पुरु-